

REKENINGKUNDE: VRAESTEL II

Tyd: 2 uur

100 punte

INLIGTINGSBOEKIE

$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Netto wins na belasting}}{\text{Gemiddelde aandeelhouersekwhiteit}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins voor belasting + Rente-uitgawe}}{\text{Gemiddelde kapitaal aangewend}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates : Bedryfslaste		(Bedryfsbates – Voorraad) : Bedryfslaste
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Eindvoorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	Bedryfsbates – Bedryfslaste
Niebedryfslaste : Aandeelhouersekwhiteit		Totale bates : Totale laste
$\frac{\text{Wins na belasting}}{\text{Getal aandeel uitgereik}}$		$\frac{\text{Dividende op gewone aandeel}}{\text{Getal aandeel uitgereik}}$
$\frac{\text{Vaste koste}}{(\text{Verkoopsprys per eenheid} - \text{Veranderlike koste per eenheid})}$		$\frac{\text{Totale gewone aandeelhouersekwhiteit}}{\text{Getal aandeel uitgereik}}$

VRAAG 1

ONTLEDING VAN GEPUBLISEERDE FINANSIËLE STATE

(45 punte, 55 minute)

Shoprite Holdings Beperk (Bpk) is op die Johannesburgse Aandelebeurs (JSE Bpk.) in die sektor vir voedselkleinhandelaars en -groothandelaars genoteer. Hulle bedien 'n breë klantebasis deur hul Shoprite-, Shoprite Hyper-, Checkers-, Checkers Hyper- en Usave-afsetpunte.

Die volgende inligting is uit die Gepubliseerde Finansiële Jaarstate van Shoprite Holdings Bpk. vir die jaar eindigende 30 Junie 2014 onttrek, aangepas en vertaal.

Uittreksel uit die Direkteursverslag:

Op 30 Junie 2014 het die Maatskappy 'n bykomende 11 000 000 gewone aandele uitgereik om bedrae te vereffen wat aangaande die Shoprite Holdings Executive Share Plan verskuldig was, soos deur aandeelhouders goedgekeur by die AJV op 29 Oktober 2012. Geen aandele is gedurende die jaar teruggekoop nie. Die uitgereikte aandelekapitaal beloop nou 401 560 000 aandele.

Uittreksel uit die Risikokomiteeverslag:

Die hoofdoel van die Ouditkomitee is om die direksie by staan met die monitering van die integriteit van finansiële state. Soos deur die Maatskappywet vereis en in King III aanbeveel, is dit ook daarvoor verantwoordelik om toesig te hou oor die effektiwiteit van die Groep se interne finansiële beheermaatreëls sowel as die interne en eksterne ouditfunksies.

VERHOUDINGSONTLEDING:

	2014
Bedryfswins op omset (2013: 5.83%)	5.58%
Netto winsmarge (2013: 3.91%)	3.66%
Bedryfsverhouding (2013: 1.51 : 1)	1.4 : 1
Solvensieverhouding (2013: 1.84 : 1)	?
Opbrengs op kapitaal aangewend (2013: 38.9%)	36.47%
Rente op lenings (2013: 13%)	12.85%
Verdienste per aandeel (2013: 675c)	698c
Dividende per aandeel (2013: 338c)	350c
Netto batewaarde (2013: 3 905c)	4 304c
Opbrengs op aandeelhouersekwhiteit (2013: ?)	22.99%

Shoprite & Checkers kondig 'n Afrika-eerste aan met Instant Shopping Discounts op selfone

Die nuwe, innoverende mobiele koepons, EeziCoupons, is gereed om verouderde papierkoepons totaal te hervorm. Hulle is aan alle Suid-Afrikaners beskikbaar om die verbruikers se koopervaring te versterk en aansienlike besparings vir Suid-Afrikaners mee te bring. Om die mobiele koepon te kry, kyk jy bloot na koepons op jou selfoon, koop daardie produkte in die winkel en sleutel die een unieke kode, wat 'n WiCode genoem word, op die numeriese sleutelbord by die kasregister in. Verbruikers sal op een tydstip toegang hê tot koepons ter waarde van R1 500.

Staat van Omvattende Inkomste

Shoprite Holdings Bpk. vir die jaar geëindig Junie 2014

	Junie 2014 Rm	Junie 2013 Rm
Verkoop van handelsware	102 204	92 457
Koste van verkope	(80 936)	(73 156)
BRUTO WINS	21 268	19 301
Ander bedryfsinkomste	2 840	2 607
Ander bedryfsuitgawes	(18 400)	(16 516)
BEDRYFSWINS	5 708	5 392
Rente ontvang	225	259
Finansieringskoste	(466)	(460)
WINS VOOR INKOMSTEBELASTING	5 467	5 191
Inkomstebelastinguitgawe	(1 727)	(1 576)
WINS VIR DIE JAAR	3 740	3 615

Staat van Finansiële Posisie

Shoprite Holdings Bpk. soos in Junie 2014

	Junie 2014 Rm	Junie 2013 Rm
BATES		
NIEBEDRYFSBATES	15 730	13 304
Eiendom, masjinerie en toerusting	13 576	11 652
Finansiële bates	2 154	1 652
BEDRYFSBATES	24 643	20 119
Voorraad	12 344	10 310
Handels- en ander ontvangbare rekeninge	4 138	3 687
Kontant en kontantekwivalente	8 161	6 122
TOTALE BATES	40 373	33 423
EKWITEIT		
KAPITAAL EN RESERWES		
Gewone aandelekapiitaal	4 679	4 319
Behoue inkomste	12 604	10 933
TOTALE EKWITEIT	17 283	15 252
LASTE		
NIEBEDRYFSLASTE	5 531	4 847
Lenings	5 531	4 847
BEDRYFSLASTE	17 559	13 324
Handels- en ander bedrae betaalbaar	17 180	12 982
Lenings	311	328
Bankoortrekkings	61	8
Aandeelhouers vir dividende	7	6
TOTALE LASTE	23 090	18 171
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	40 373	33 423

VRAAG 2

REKONSILIASIES

(25 punte, 30 minute)

Sally Fitzhenry bedryf 'n klein bakkerij genaamd *Fitz Bakkerij* in Edenvale, Johannesburg, wat ook as 'n koffiewinkel dien. Sy voorsien gebakte goedere aan verskeie skoolsnoepwinkels in die gebied, wat krediettooreenkomste met haar aangegaan het. Al haar grondstowwe word op krediet gekoop by Micra Groothandelaars, Pete se Bakbenodigdhede en Die Plastiek Pakhuis. Sally bank by CBM Bank.

Die volgende inligting is geneem uit die finansiële rekords van Fitz Bakkerij soos op 31 Januarie 2015:

	31 Januarie 2015
Debiteurekontrole	86 521
Krediteurekontrole	178 624
Krediteurelys	
Micra Groothandelaars	31 895
Pete se Bakbenodigdhede	33 150
Die Plastiek Pakhuis	74 481

KREDIETVOORWAARDES

- 30 dae, minus 5%-afslag
- 60 dae, minus 3%-afslag

**DEBITEURE-
OUDERDOMSONTLEDING (31 Jan)**

Huidig	R11 648
30 dae	R26 452
60 dae	R31 430
90+ dae	R16 991

Sally se boekhouer het bedank en haar kennistydperk in Desember gewerk. Sally het dus besluit om self die optekening van en verslagdoening oor die finansiële inligting vir Januarie 2015 te behartig, ten spyte van haar beperkte kennis van Rekeningkunde. Gevolglik het Sally party van die brondokumente verlê en inskrywings weggelaat of verkeerd in haar joernale en grootboeke opgeteken, wat veroorsaak het dat die Krediteurekontrolerekening en Krediteurelys **nie** balanseer nie.

Die volgende totale is uit die joernale op 31 Januarie 2015 geneem:

Totaal van die Krediteurekontrolekolom in die KJ	42 360
Totaal van die Krediteurekontrolekolom in die KAJ	8 110
Totaal van die Krediteurekontrolekolom in die KBJ	18 762
Totaal van die Debiteurekontrolekolom in die DJ	21 640

Aansuiwerings vir Januarie 2015 wat nie in die Krediteurekontrolerekening en/of individuele rekeninge van die krediteure in die Krediteuregrootboek opgeteken is nie:

- Die Krediteurekontrolekolom in die KJ is na die Krediteurekontrole-grootboekrekening oorgeplaas as R40 360. (Dit is onderaangegee.)
- Die KAJ se totale is nooit na die Algemene Grootboek oorgeplaas nie.
- Die Krediteurekontrolekolom in die KBJ is **verkeerdelik** na die kredietkant van die Krediteurekontrolerekening oorgeplaas.
- Tjek no. 24 ter waarde van R5 000 wat aan Pete se Bakbenodigdhede gegee is, is nooit in die joernale of Krediteuregrootboek vir Pete se Bakbenodigdhede opgeteken nie. Afslag van 5% is toegestaan.

Al die transaksies wat volg, sal nie die Krediteurekontrole-grootboekrekening beïnvloed nie.

- Voorraad ter waarde van R1 350 is aan Micra Groothandelaars teruggestuur. Dit is nie in hul rekening in die Krediteuregrootboek opgeteken nie, maar alle ander inskrywings is korrek gedoen.
- Krediet aankope van voorraad by Die Plastiek Pakhuis is nooit opgeteken nie. Die voorraad het 'n verkoopsprys van R18 460 gehad en 'n handelskorting van 10% is ontvang.
- 'n Kredietnota vir R600 wat van Die Plastiek Pakhuis ontvang is, is in die Krediteurekontrole-rekening opgeteken, maar verkeerdelik in hul rekening in die Grootboek opgeteken as R800.
- Fitz Bakkery het sy skuld by Die Plastiek Pakhuis met R20 000 verminder. Sally het 'n korting van 2% beding voor sy die bedrag betaal het. Hierdie transaksie is nooit in die Krediteuregrootboek van Die Plastiek Pakhuis opgeteken nie.

VRAAG 3

BATEBESTUUR

(30 punte, 35 minute)

Selwyn se Skoenwinkel is 'n alleenhandelaar in Durban. Die eienaar, Selwyn Naicker, het sy onderneming op 1 Maart 2009 begin en het sedertdien gegroei om twee takke, een in Umgeniweg en die ander een in Westville, in te sluit. Die onderneming se finansiële jaar eindig op 28 Februarie. Hulle gebruik die **geweeegdegemiddelde**-metode om voorraad te waardeer en die **periodieke voorraadstelsel** in albei winkels. Skoene word in groot maat by China Town gekoop en teen 'n standaardprys van **R125 elk** verkoop. Voorraadverkope word een keer aan die einde van die jaar in die boeke van die onderneming opgeteken. Voorraad word deur waarneming van voorraadpeile aangevul. Selwyn het een finansiële bestuurder in diens wat na die finansies van albei winkels omsien. Elke winkel het 'n winkelbestuurder en huur 'n aantal tydelike personeellede waarvan twee ten alle tye aan diens is.

Die volgende is uit die finansiële state soos op 28 Februarie 2015 onttrek:

Umgeni-winkel		Westville-winkel	
	R		R
Verkope	1 087 430	Verkope	919 500
Koste van verkope	736 864	Koste van verkope	?
Bruto wins op koste van verkope	47.6%	Bruto wins op koste van verkope	?
Bedryfswinsmarge	26.1%	Bedryfswinsmarge	13.5%
Netto winsmarge	19.4%	Netto winsmarge	4.2%
Salarisse en Lone	158 600	Salarisse en Lone	213 560

Inligting aangaande voorraad van die Westville-winkel:

Westville-winkel		
		R
01/03/2014	Beginvoorraad (4 960 eenhede)	316 960
	2 540 eenhede teen R60 elk	152 400
	2 420 eenhede teen R68 elk	164 560
	Aankope vir die jaar (8 044 eenhede)	667 230
01/06/2014	2 500 eenhede teen R75 elk	187 500
01/09/2014	1 620 eenhede teen R80 elk	129 600
01/12/2014	2 265 eenhede teen R85 elk	192 525
01/02/2015	1 659 eenhede teen R95 elk	157 605
	Aankope teruggestuur vir die jaar (691 eenhede)	57 170
01/09/2014	565 eenhede teen R80 elk	45 200
01/02/2015	126 eenhede teen R95 elk	11 970
	Vraggeld op verkope	13 240
01/08/2014	Trekkings van voorraad (156 eenhede)	?
28/02/2015	Eindvoorraad	?